

МОНГОЛЫН СУМ ХИЙДИЙН ТОЙМЧИЛСОН
ЖАГСААЛТ (1937 ОНЫ БАЙДЛААР)

№	Нэр	Сум	Газрын нэр	Байгуулагдсан он (ойролцоогоор)
Баян-Өлгий аймаг				
1	Дархадын хийд	Улаан хус	—	—
2	Согоогийн хийд	Улаан хус	Согоо гол	—
3	Хар соёны хүрээ	Цэнгэл	Харгантын голд	1920
4	Цагаан соёны хүрээ	Цэнгэл	Цагаан гол	1920
5	Шар даагын хошууны «Рааш чойлон» хүрээ	Цэнгэл	Харгант билчир	1900
6	Сагсайн хүрээ	Сагсай	Сагсайн гол	1890
7	Дэлүүний хийд	Дэлүүн	Дэлүүний гол	—
8	баруун бэйсийн хүрээ	Булган	Их жаргалант	1933
9	Саруул гүний хүрээ	Толбо	Жиратын ам	1900
10	Мээрэнгийн хүрээ	Алтанцөгц	Цагаан тунхид	1848
Увс аймаг				
11	Намирын хүрээ	Ховд	Намирт	1881
12	Шар цохын хүрээ	Ховд	Шар цох	1878
13	Мөргөцгийн хүрээ	Түргэн	Мөргөцөг	—
14	Төгс буянтын хүрээ	Түргэн	Дэлгэрмөрөн	1745
15	Мөстийн хүрээ	Түргэн	Мөст	—
16	Улаангомын хүрээ	Улаангом	Баян чандмань	1754
17	Өндөрхангай сумын Далан түрүүний мэгз-мийн хурал	Өндөрхангай сум	Далан түрүүнд	—
18	Мөн сумын цахиуртын хурал	—	Цахиурт	—
19	Балтын хүрээ	Хяргас	Балтад	1875
20	цалгарын хүрээ	Малчин	Бэрх	1875
21	Дэжээлин хүрээ	Хяргас	Төвд	1814
22	даяанчийн мэгзчийн дуган	Хяргас	Булган уул	—
23	Цэнхэрийн дуган	Цагаан хайрхан	Цэнхэр	—
24	Илжгэн гүний хүрээ (хан хөхүйн)	Өндөр хангай	Чандмань толгой	—
25	Шажингийн дуган	—	Улаан энгэр	—
26	Халзан дуган	—	Жингийн их халзан	—
27	баян ширгийн	Зүүнхангай	Баянширээт	—
28	Нарангийн	Өндөрхангай	Чигжийн гол	—
29	бадрахын хүрээ	Зүүнхангай	Хар усанд	1866
Ховд аймаг				
30	Өөлдийн хүрээ Ганданпунцаглин үүнд таван сум	Эрдэнэ бүрэн	Эрдэнэ бүрэн	1770
	Мянгадын Өвгөн дацан	Мянгад	Минжийн сайр	1800
31	Мянгадын Найдан дацан	—	Сундуул гол	1895
32	Мянгадын голын хурал	—	Их арал	1995
33	Буянтын Зумъяагийн хүрээ	Буянт	Зумъяа гол	1927
34	Гүн худгийн хурал	Буянт	Хар цохно	1920
35	Өөлдийн түгээмэл амаржуулагч (шар сум)	Ховд	Аймгийн төв	1767
36	Зэрэгийн хүрээ	Манхан	Зэрэг гол	1762
37	Төгрөгийн хүрээ «Дамдинпэрлэй»	—	—	1764
38	эрианхайн дацан	—	Алаг тэх	1928
39	цагаан бургасны хийд	Зэрэг	Цагаан бургас	1882
40	дэлгэрийн хүрээ	Дарви	Дэлгэр гол	1870
41	Буянтын хүрээ (Гандандашчойнхорлин)	Цэцэг	Могой гол	1920
42	үйзэнгийн хүрээ	Дуут	—	—
43	Торгуудын бэйлийн хүрээ	Булган	Эргэмэг	1750
44	Тайжийн хүрээ Шаравпилжээлин	Булган	Чонот	1880
45	Хошуудын хийд «Дэчингүнчинялин»	—	Цагаан	1890
46	Дөрөөн нуурын хийд «Дашгэмпилин»	—	Бүрээтэд	1886
47	Үенчийн улаан үзүүрийн хүрээ (Дашчойлин)	Үенч	Үенч гол	1900
48	Чойрын хүрээ	—	Улиастайн гол	1910
49	Цахирын хийд «Дашпилжээлин пунцаглин»	Мөнх хайрхан	Цахирын гол	1832
50	Дашчойнхорлон	—	Булган	1764
51	Улаан үүрийн хийд	Үенч	Улаан үүр	—
52	Бодончийн хүрээ «Дашчойболин»	Алтай	Бодонч гол	1815

№	Нэр	Сум	Газрын нэр	Байгуулагдсан он (ой, ролцоогоор)
Завхан аймаг				
54	Тэсийн хүрээ Дүүргэгч вангийн	Тэс	Хүйс толгой	1863
55	Баянбулагийн хүрээ	Баян-Уул	Хачингийн гол	1860
56	Байгалийн хүрээ	Баян-Уул	Зайгалын гол	1850
57	Баян-Уулын Хачигт дуган	"	Халтарын өвөр	
58	Шиврийн хүрээ	"		
59	Ганданчойбол хийд	"		
60	Дондовдэжээлин хийд	"	Баян тохой	1881
61	Шадавлин хийд	"	Баян булаг	1880
62	Хачигийн хийд	"	Зайгал	
63	Баянхайрханы хүйн дуган	"		
64	Шадав гүнний хүрээ	Баянхайрхан	Гачигийн гол	1886
65	Ганданпэлжээлин хүрээ	"		1860
66	Галуутын хүрээ Гандандаржаалин	Сонгино		1854
67	Хатавчийн хийд	Түдэвтэй	Галуутай	1855
68	Аргалантын хүрээ	Нөмрөг	Хатавч	1768
69	Шумуултайн хүрээ	"	Аргалант	1700
70	Байшинтын хүрээ	Тосонцэнгэл	Дод шумуултай	1880
71	Авдалайн хүрээ	"	Дунд шумуултай	
72	Хамбын хүрээ	"	Авдалайд	
73	Ялгуусан гэгээний хүрээ	Идэр	Туны гол	1890
74	Шургийн хүрээ	Идэр	Цэцэрлэг	1730
75	Сантмаргацын хүрээ	Завханмандал		1723
76	Холбоогийн хурал	Сантмаргац		
77	Дөрвөлжингийн хурал Дандардашчойлин	"		
78	Яруугийн хүрээ	Дөрвөлжин		
79	Дуутын хүрээ	Алдархаан	Яруугийн гол	1867
80	Агьтын хүрээ	Цагаан-хайрхан	Ширээтийн гол	1700
81	Маанийн хийд	"	Агьт	1700
82	Халтарын хийд	Баянцагаан		
83	Голын дуган	Отгон	Буянт гол	1860
84	Холбооны дуган	"	Мянганы өвөр	1860
85	Царгихийн дуган	"	Холбоо	
86	Гэндэнпил хийд	"		
87	Соёлыг бадруулагч хүрээ	Отгон		
88	Нарванчин хүрээ	Шилүүстэй		
89	Дэжээлин хийд	Цагаан олом		
90	Очирын хүрээ	Шилүүстэй	Хожуулын гол	1880
		Булнай		
Хөвсгөл аймаг				
91	Зөөлөнгийн хүрээ	Рэнчинлхүмбэ	Зөөлөн	1757
92	Шувуутын хүрээ	"		
93	Ивцэгийн дуган	"		
94	Ханхын хүрээ	Ханх	Эвдийн ам	1890
95	Дархитын хүрээ	Цагаан үүр	Хойт эрэг	1800
96	Уурын дуган	"	Дархитын гол	1860
97	Уйлганы дуган	"	Уурын гол	1900
98	Зүүн сүмийн дуган	"	Уйлган гол	1895
99	Дээрхийн хүрээ	Эрдэнэ-булган	Хишгийн ам	1810
100	Дээрхийн хурал	"	Дээрхийн гол	1864
101	Дамчааравжаагийн хийд	"	Дээрхийн агуй	
102	Отгоны хүрээ	"		1821
103	Хатгалын хүрээ	"		1827
104	Цагаан бургасны хүрээ	Алаг эрдэнэ	Эгийн гол	1834
105	Рашааны хүрээ	"	Эгийн гол	1880
106	Хөхөөгийн дуган	Чандмань өндөр	Булнайн рашааны гол	
107	Аралын дээд хүрээ	"	Хөхөөгийн гол	1820
108	Аралын доод хүрээ	"	Аргын гол	1740
109	Бургалтайн хүрээ	"	Суврагт	1803
110	Билэгтийн хүрээ	Улаан уул	Бургалтайн ам	1880
111	Дархадын хүрээ	"	Гунайн гол	
112	Бэлтэсийн хийд	"	Хогийн гол	
113	Хүйсийн хүрээ	Арбулаг	Гадаад гол	1790
		"	Хүйсийн булаг	1875

№	Нэр	Сум	Газрын нэр	Байгуулагдсан он (ойролцоогоор)
114	Хялгын дуган	—	Хялгын гол	1890
115	Баруун сүмийн хүрээ	Түнэл	Эгийн голын	
116	Даа ноёны хүрээ	Түнэл	цагаан бургас	1805
117	гамнангийн дуган	Тариалан	Жаргалтын гол	
118	1 өрөөчийн хийд	—	Сантын гол	1900
119	Зүүн асгатын хийд	Их уул	Зүүн асгат	1771
120	Хонт далхын дуган	—	Сэлэнгэ	1804
121	Баянголын хүрээ	Тосондэнгэл	Баян гол	1870
122	Баруун асгатын хүрээ	—	Асгат	1805
123	Бөхсийн хүрээ	Төмөрбулаг	Бөхсийн гол	1875
124	Бор голын дуган	Бүрэн тогтох	Борголын гол	1735
125	номтын дуган	—	Номтын модонд	1885
126	Загзуугийн дуган	—	Загзуугийн ам	1901
127	Мөрөнгийн хүрээ	Бүрэнхан	Мөрөн гол	1750
128	Агьтын дуган	—	—	1815
129	Жалханзын хүрээ	—	Хөшөөтийн гол	1905
130	Далайн дуган	—	Сангийн далай	1802
131	Дордгон хүрээ	Цагаан уул	Дордгон гол	1900
132	Өвгөдийн дуган	—	Өвгөдийн гол	—
133	Агарын хийд	—	Агарын гол	—
134	уртын хүрээ	—	Сангийн далай	—
135	цэцэрлэг сумын Тэсийн хүрээ	Цэцэрлэг	Тэсийн гол	—
136	Шаврын хүрээ	—	—	1717
137	Булнайн хуйн дуган	—	Жирэмт гол	—
138	Тэлээгийн дуган	Төмөрбулаг	Тэлээгийн ам	—
139	Бүгдгэний хүрээ	—	Бүгдгэний гол	1897
140	Рашаантын хийд	Рашаант	Рашаант	1755
141	Далхын дуган	—	Тээлийн ам	1827
142	Оточийн дуган	—	Сэлэнгэ	1870
143	Хялгантын хүрээ	—	Хялгантад	1915
144	Нүхэтийн хүрээ	Шинэ идэр	Нүхэтийн гол	1849
145	Хавцгайтын хүрээ	—	Хавцгайтын гол	1843
146	Шар сувгийн дуган	Шинэ идэр	Цохиотын гол	1860
147	Дэрстийн дуган	Галт	Идэрийн гол	1900
148	Нарийний хүрээ	—	Салбарын гол	—
149	Бумбатын дуган	—	Харцтын гол	—
150	Хужиртын хүрээ	—	Хужиртын гол	—
151	Хөөнөнгийн хүрээ	—	Хөөнөнгийн гол	—
152	Лхамын дуган	—	—	—
153	Тэлээтийн дуган	—	Идэрийн гол	—
154	Чачартын дуган	—	—	—
155	Сандуйжавын дуган	—	—	—
156	Арын хүрээ	Их жаргалант	Цагаан бургас	1860
157	Хөнжилийн дуган	—	Хойн гол	1880
158	Дүүрэгчийн хүрээ	—	Хөнжилийн ам	1835
159	Бүрэнгийн хүрээ	—	Мандахын ам	1847
160	Сангийн далайн хийд (Бүрэн хан сумын)	Бүрэн	Аймгийн төв	1845 1860
Архангай аймаг				
161	Заяын гэгээний дээд хүрээ	Цэцэрлэг	Булган уул	1616
162	Бухын хүрээ	—	Бухын гол	—
163	Заяын доод хүрээ	—	Норовлин уулын дэнж	—
164	Асаатын хүрээ	Жаргалант	Асаатхоолт	1898
165	Загастайн дуган	Хайрхан	—	—
166	Жарантайн хийд	—	Өөрцөг	—
167	Дэмчигийн дуган	Эрдэнэ-мандал	Өлзийт	1923
168	Гүнгэргийн дуган	—	Жаргалант овоо	1922
169	Хануйн суурин хүрээ	—	Хануй	—
170	Луу гүний хийд (Тамирын хүрээ)	Батцэнгэл	Тамир гол	1846
171	Маанийн дуган	Өндөр-улаан	Тээл	1927
172	Хоёр сумын дуган	—	—	—
173	Хуйн дуган	—	—	—
174	Жанцангийн дуган	—	Азрагат	—

№	Нэр	Сум	Газрын нэр	Байгуулагдсан он (ойролцоогоор)
175	Тариатын хүрээ	Тариат	Тариат	1698
176	Доод хүрээ 7 сүм	—	—	—
177	Шанаатын дуган	—	Шанаатын нарийн	1831
178	Шарилын сүм	—	—	—
179	Бөөрөлжүүтийн дуган	—	доод бөөрөлжүүт	1816
180	Гичгэнийн дуган	Тариат	Гичгэнэ	1818
181	Отчийн сүм	—	—	—
182	Баянжаргалын Хүрээ	Тариат	Атаадын дуган	1874
183	Их жаргалантын хүрээ	—	Баянжаргалын хүрээ	1888
184	Жанцан тойн ламын хүрээ	Тариат	Их жаргалантын хүрээ	1698
185	Давдаршаравчойлин хийд	Хайрхан	Цахир	1889
186	Хануйн Дэчинлунцаглин хүрээ	—	Хануй	1712
187	Гандандэгчинлин хийд	Өлзийт	Орхон	1876
188	Хөшөөгийн сүм	—	Хөшөөт	1848
189	Зоогийн хүрээ	Хангай	—	—
190	Мөрөнгийн хүрээ	—	—	—
191	Тооромтын дуган	Чулуут	Урд Тэрхийн гол	—
192	Цогт хайрханы дуган	—	Тооромт	—
193	Шинэ дуган	—	Цогт хайрхан	—
194	Хан өндрийн хүрээ	Их тамир	Шинэ дуган	—
195	Лхашаа ламын хүрээ	—	—	—
196	Бүрдийн хүрээ	Цэнхэр	Мандал	—
197	Засгийн хүрээ 5 сүм	—	Бүрд	—
198	Даваа ширээт гэгээний хийд	Чулуут	Цагаан сүм	1808
199	Тамирын хүрээ	Цэнэх	Урд тамир	—
200	Жаарайн дуган	Төвшрүүлэх	Гилайн туруу	—
201	Бэйс ноёны өргөө	Хотонт	—	—
202	Дашгэмбэлын хийд	—	—	1852
203	Хувилгаан дар эх сүм	Хашаат	Номгон	—
204	Номгоны хийд	—	—	—
205	Хотонтын хүрээ	—	—	1882
206	Баясгалантын хүрээ	Өгий нуур	Өгий нуур	—
207	Оромбын хүрээ	—	—	—
208	Улаан чулууны хийд	Батцэнгэл	Улаан чулуу	1819
209	Халзангийн хийд	—	Халзан	1868
210	Бадамгарав тойны дуган	Чулуут	Улаан овоо	—
211	Даваатын дуган	—	Даваат	—
212	Дархан бэйсийн хүрээ	Булган	Тамир	—
213	Шинэ барууны дуган	—	Хошуут	—
214	Гандандэгчинлин хийд	—	Тамирын тээл	1910
Булган аймаг				
215	Тэшигийн хүрээ	Тэшиг	Төв	—
216	Харлангийн хурал	Сэлэнгэ	Харлан	—
217	Ахай гүний хүрээ	—	Чавганцын жалга	1824
218	Баянголын дуган	—	Баянгол	—
219	Холтос нугын хийд	Сэлэнгэ	Холтос нуга	1878
220	Шаврын дуган	—	Шавар	—
221	Харцайн дуган	—	—	—
222	Талхын сүм	—	—	—
223	Хангалын дуган	Хангал	Ингэттолгой	—
224	Ламын хийд	—	Хангалын гол	—
225	Хужиртын дуган	Бугат	Зуны гол	1702
226	Намнангийн хүрээ	Хутаг	Бор хужирт	1917
227	Баатар вангийн хүрээ	—	Намнан уул	1917
228	Жанжин гүний хүрээ	—	Гурван хайлантай	1785
229	Бай баликийн сүм	—	Төв	—
230	Үржин гүний хүрээ	Баян-агт	Сүмийн булан	1588
231	Мөн урд хүрээ (Нарангийн хийд)	—	Лингийн гол	1798
232	Халтарын дуган	—	Наран	1806
233	Наваангүдэнбийн хийд	Сайхан	Халтар	—
234	Ханд чин вангийн хүрээ	Булган	Төв	1867
235	Булган агуутын хурал	—	Булган уулын өвөр	1667

№	Нэр	Сум	Газрын нэр	Байгуулагдсан он (ойролцоогоор)
236	Рашаантын хийд (Гүндсамбуу ламын)	—"	Рашаант	
237	Зүйлийн хийд	Орхон	Зүйл	1889
238	Ивээлтийн дуган	—"	Ивээлт	
239	Шандын дуган	—"	Нарийн	
240	Шар шувуутын дуган	Орхон	Шар шувуут	
241	Бумбат дээд хурал	Могод	Бумбатын гол	1848
242	Мөн доод хурал	—"		
243	Тамирын хурал	—"	Тамир	
244	Баавайн дуган	—"	Баясгалаант	
245	Баруун соо гүний хүрээ	—"	Төв	1723
246	Зүүнсоогүний хүрээ	Бүрэг-хангай	Бүрэг	
247	Бүрэгийн хүрээ	—"		
248	Хамбын хүрээ	Хишиг-Өндөр	Дээд турууд	1903
249	Баян-нуурын дуган	—"		
250	Түдэв гүний хүрээ	Дашинчилэнд		
251	Хадаасангийн дуган	—"		
252	Уулын домчидын дуган	Бугат сум	Үймээний голд	
253	Өрлүүдийн дуган	—"	Алтадад	
254	Чачиртын дуган	—"	Дээд захын чачирт	
255	Харгант хурал	—"	Харгант голд	
256	Цоохорын хурал	Хутаг	Цагаан бургас	
257	Наймны сүм	Бүрэг-хангай	Загнагт	
258	Баргын хурал	Төшигт		
259	Шадавравжаалин хийд (Хайлстай)	Хантайд		1879
260	Ганданшадавлин хүрээ (бэлсэн)	Хантайд		1891
261	Цүлхэрийн дуган	Хангалд		
262	Сүртийн дуган	—"		
263	Мээжтийн дуган	Орхонд		
264	Замбын хийд	Хантай		1905
265	Гачаа ламын хийд	—"		1917
266	Тарвагатын дуган	—"		
267	Төмөр харуулын хийд	Төшиг		
268	Хайлантайн хүрээ	Хантай		1917
269	Төмрийн хийд	—"		
270	Долоон хуггийн дуган	Гурванбулаг	Долоон-хулаг	
271	Өвгөн хийдийн балгас	—"	Хөгнө	
272	Хогийн хийд	—"	—"	
273	Шивэртийн сүм	—"	Шивэрт	
274	Шивээтийн туурь	Хишиг-Өндөр	Шивээт	
Сэлэнгэ аймаг				
275	Товхор номун хааны хийд	Цагаан нуур	Товхор	
276	Эрдэнэвангийн хүрээ	—"	Ноён уул	
277	Сумъяа бэйсийн хүрээ	—"		
278	Хавцгайтын хийд	Шаамар	Тосонгийн гол	
279	Уялгын дуган	Ерөө	Уялга	
280	Хүдрийн дуган	—"	Жаргалант	
281	Ерөөгийн дарь эхийн хийд	Ерөө	Буурал	
282	Хадны ламын сүм	—"		
283	Шарын голын мэргэн даяанчийн хийд	Дархан	Шарын гол	1704
284	Түнхэлийн хийд	Мандал		
285	Минжийн дуган	Ерөө	Минж	
286	Хараагийн дар эхийн хийд	Баруун-бүрэн	Халиар	
287	Богдын хүрээний балгас	—"	Ухаа хошуу	
288	Амарбаясгалант хийд	—"	Еэвэн гол	1635
289	Ахай гүний хүрээ	Сэлэнгэ-бүрэн		
290	Дэрст булангийн дуган	Орхон	Дэрст булан	
291	Солонгын балгас	—"		
292	Төмхийн хийд	Баянгол	Баруун-хараа	
293	Буурын сүм	Алтанбулаг	Буурын гол	
294	Дөрвөлжин сүм	—"	Төв	
295	Хярааны дуган	—"	—"	
296	Мэргэн ламын хийд	Орхон-туул	Хавцгай ширээт	1868
297	Баатар вангийн хүрээ	Батсүмбэр	Төв	
298	Өөлд отгийн дуган	Борнуур	Сүжигтийн адаг	

№	Нэр	Сум	Газрын нэр	Байгуулагдсан он (ойролцоогоор)
Төв аймаг.				
299	Голын ногоон сүм (Шаравпилжээлин)	Улаанбаатар		
300	Баруун гэсэр	"		
301	Жанрайсэг	"		
302	Гандан хүрээ	"	Хэвтээ хэмээх	
303	Өвгөн цагаан сүм	"	Эрдэнийн хонхор	1741
304	Наранхажидын сүм	"		
305	Гэсэр сүм	"		
306	Дансамдалин хийд	"	5-р хороо нүүрт	
307	Дунжингаравын сүм	"		
308	Жодын хурал	"	Цэцэн гүний хярд	
309	Эрлэг хааны сүм	"		
310	Дар эхийн сүм	"		
311	Чойжин ламын сүм	Улаанбаатар		
312	Цагаан суваргын хурал	"		
313	Төвдийн хурал	"		
314	Дорж жодовын хурал	"		
315	Өдлөгийн хүрээ	Батсүмбэр		
316	Бургалтайн дуган	"		
317	Жаргалантын дуган	Жаргалант		
318	Зөөхөйн дуган	"		
319	Арбулагийн дуган	"		
320	Загдалын дуган	"		
321	Тээлийн дуган	Угтаалцайдам	Тээлд	
322	Баруунганжуурын хийд	"		
323	Зүүнганжуур хийд	"		1871
324	Гэлэнгийн дуган	Заамар		1713
325	Дээрх ламын сүм	Бор-Өндөр		
326	Туулын гүнээ хүрээ	Лун		
327	Агьтын дуган	Баянцогт	Агьт	1751
328	Булагийн тохойн сүм	"		
329	Гэйдэллэнгийн хийд	Алтанбулаг	Бор-Өндөр	1900
330	Тариатын хийд	"		1686
331	Манзашрын хийд	Зуун мод	Сэргэлэн	
332	Дашчойнхорын хийд	"		1749
333	Сэрүүнбулагийн дуган	Эрдэнэ	Сэрүүнбулаг	1789
334	Хэрлэнгийн өвгөн хүрээ	"	Хүрэнбулаг	1903—1867
335	Жанчивлин хийд	"		
336	Гүнжийн сүм	"		
337	Тахилтын дуган	Баяндэлгэр		
338	Ламын хүрээ	Баян		1867
339	Юмжийн хийд	Баянжаргалан		1850
340	Хэрлэнгийн зүүн хүрээ	Мөнгөнморьт		
341	Давсанбулагийн хийд	Эрдэнэширээт		
342	Хөгшин хүрээ	Мөнгөнморьт	Зүүнбаян	
343	Тэнүүний хийд	"	Тэнүүн	1859—1870
344	Бөөн цагааны дуган	"		
345	Төмөрийн хийд	Бүрэн	Төхөм	
346	Өршөөлтийн хийд	"		1814
347	Цагаан тойромын хийд	"		
348	Дэвсэгийн хүрээ	"		
349	Жоононгийн сүм	Батсүмбэр		
350	Өгөрхийн хийд	Бүрэн		1768—1867
351	Мишиг гүний хүрээ	Дэлгэрхан	Төхөм	
352	Дэвсэг булагийн хүрээ	Эрдэнэсант	Давсанбулаг	1678—1879
353	Ороочийн сүм	"	Ороогн	1679
354	Байшигтын хүрээ	Өндөр-Ширээт		1680
355	Мөгөөрсөн хийд	"		
356	Наваанцэрэнгийн хүрээ	"		1749
357	Годилийн хүрээ	"		
358	Бор өндрийн хийд	"		
359	Даг яришиллийн хийд	"		

№	Нэр.	Сум	Газрын нэр	Байгуулагдсан он (ой ролцосгоор)
360	Ламын дуган	Баянжаргалан		
361	Дамбадаржаагийн хийд	Улаанбаатар	Бэрхийн ам	1648
362	Шадавлингийн хийд	"	Яргайтын ам	1858
363	Гандандондовлин хийд	Баянзүрх	Бөөрөлжийн хөндий	1632
374	Хурлын сүм	Баянчандмань		
Хэнтий аймаг				
365	Балданбэрэвэн хийд	Хэнтий	Бэрэвэнгийн хонхор	1784
376	Жүрмэдэлхүндэвлин хийд	"	Булагт	1913
377	Тэнүүн хийд	"	Шивэлт	1752
363	Онон гурван харуулын дуган.	Батширээт	Хараатын арал	
369	Ганданшадавлин хийд (амгалантын хийд)	Биндэр	Амгалан	1916
370	Ламын хүрээ	"		1876
371	Дэчинравжаагийн хийд	"	Өгөөмөр	1911
372	Хярахын дацан	Дадал	Голтгой	
373	Гилоэр сүм	"	Баян гол	
374	Сайхан модны дуган	"	Тэмстийн адаг	
375	Сэрүүний дуган	"	Сэрүүний гол	
376	Дашдаржаалан хийд	"	Галт булан	1718
377	Ухаа хошууны хийд	Норовлин	Ухаа хошуу	1805
378	Далтын хийд	"	Далтын цагаан нуур	1860
379	Дашчойлин хийд	Норовлин	Ангирт	1888
380	Ганжуурын хийд	"		
381	Гашууны хийд	"		
382	Асартын хийд	Баян-Адрага	Сумаас хойш	
383	Дунд бүрдийн хийд	Батноров	Сумын төвөөс зүүнхойш	
384	Дашчойнхорлин хийд	"	Дунд бүрд	1735
385	Зосын хийд	"	Бэрхийн уурхай	
386	Дарь эхийн хийд	"	Эхэн бүрд	
387	Дашравдан хийд	"	Бүрд	1824
388	Харзаны хийд	"	Харз	
389	Батноровын хийд	"		
390	Сандуйн хийд	Батноров		
391	Зүүн гуутын хүрээ	Баян-овоо	Хойт ухаа	
392	Далтын шүтээн	"		
393	Баруун гуутын хийд	"		
394	Жавхлантын хийд	"	Хушуу хийд	1738
395	Гэлэгравжаалин хийд	"	Төв	
396	Хамжлагын шүтээн	"	Цогт	1765
397	Шадавпилжээлин хийд	"		
398	Ламын хийд	"	Чандмань	
399	Ялгуусаны хийд	Идэрмэг	Төв	
400	Гандандаржаалин хийд	"	Адуут	1782
401	Шадавчойнхорлин хийд	"	Цогт бадрах	1761
402	Үзэмтийн хийд	Идэрмэг	Өлзийт дэнж	1771
403	Улаан ганжуурын хийд	"		
404	Идэрмэгийн хийд	"		
405	Лүнгийн хийд	"		
406	Энгэр уулын хийд	"		
407	Хавхагтын хийд	"		
408	Өндөр хааны баруун хүрээ	Өндөрхаан		
409	Номтын хийд	Өмнөдэлгэр		
410	Хүүхэн хутагтын хүрээ	"		
411	Мандалын хүрээ	"	Хошинг	1704
412	Хурц ламын хийд (Дашгэмпилин)	Мөрөн	Уртын гол	1862
413	Бүсийн шүтээн	"	Мөрөн гол	1872
414	Пуицаглин хийд	"	Бүс	
415	Гүндгаварлин хийд	Мөрөн	Хөхүүд	1830
416	Гандандаржаалин хийд (Улаан ганжуур)	"		1660
417	Бурхантын хийд	"	Улаанхэрэм	1797
418	Бурбалтын хийд	"		
419	Хутагийн цагаан суврага	Өмнөдэлгэр	Цагаан эрэг	1826
420	Өндөр гэгээний суврага	"	Номт баян	1762
421	Равдангэлэнгийн хийд	Дэлгэрхаан	"	
422	Шиврийн шүтээн	"	Сумын төвөөс баруун	

№	Нэр	Сум	Газрын нэр	Байгуулагдсан он (ойролцоогоор)
423	Нурамтын хүрээ	—	—	
424	Зоригтын дацан	—	—	
425	Доржсамбын хийд	Баянмөнх	Өлзийт	1920
426	Дашбалбарын өргөө	—	Холбүрд	1756
427	Билэгт ахай дацан	—	Ялгарт	1850
428	Баянмөнхийн хийд	—	Хэрээ хөхөл	
429	Уушийн шүтээн	—	Ууш	
430	Гурван булагийн хийд	—		
431	Зоригт бэйсийн дацан	—		
432	Мамбын дацан	—	Гүн бүрд	
433	Цэцэн хааны өргөө	—	Сумын төвөөс хойш	
434	Галшарын хийд	Баянхутаг		
435	Цамын хийд	Галшар	Төв	
436	Зүүн ганжуур хийд	—	Сумын төвөөс зүүн	
437	Бандид ламын хийд	—	Баянхаан	
438	Зоригтын хийд	—	Их арт	
439	Ганданшадавлин хийд	Дархан	Сумын төвөөс 40 км	
440	Харатын хийд	—	Цэнгэд дэнж	1795
441	Цагаан эргийн хийд	Дархан	Хараат	
442	Пунцагдагдалын хийд	—	Сумын төвөөс 50 км	
443	Дандилин хийд	Жаргалтхаан		
444	Баатар хушууны дацан	—	Хичгэнэ	1751
		Жаргалтхаан	Сумын төвөөс хойш 25 км	
Дорнод аймаг				
445	Эрдэнэ гүний хийд	Баян уул	Дун уул	1760
446	Жамбалдаржаагийн хийд	—	Ламт	1800
447	Дашчоймболын хийд	—	Дэлгэр-жаргалант	1887
448	Дашдаржаагийн хийд	—	Дөрвөлжин	1869
449	Угтамын хийд	Баяндун	Дээдмогойт	1870
450	Дамбадаржаагийн хийд	—	Түргэн гол	1897
451	Сан бэйсийн хушуу хийд	Чойбалсан хот	Түмэн-Өлзийт	1733
452	Мөн Дашдаржаалин хийд	—	—	—
453	Дэчин гэгээний хийд	Чойбалсан сум	Хадан хушуу	1795
454	Ялгуулсан хутагтын хийд	—	Цомтын хур	1818
455	Хөгшний хүрээ хийд	—	Бүрд овоо	1876
456	Гэсэрийн хийд (Тугийн хийд)	Булган	Туг уул	1784
457	Гүний хийд	—	Бат овоо	1880
458	Сартуул гүний хушуу хийд	Хөлөнбуйр	Энгэр цайдам	1820
459	Халх То вангийн хийд Тамсагийн хийд	Халхгол	Тамсаг булаг	1794
460	Халхын хушуу хийд	—	Оршуул гол	1870
461	Халхын сүм	—		
462	Хулстайн хийд	—		
463	Чойнхорравжаалин (Үйзэн бэйсийн хушуу хийд)	—		
464	Алтан очиртын хийд	Матад	Хөлийн ус	1850
465	Бандидын хийд	—	Хөтөл	1880
466	Арын хамбын хийд	—	Цагаан арслан	1890
467	Эгүүрт уртадын хийд	—	Ар жаргалант	1860
Сүхбаатар аймаг				
468	Өндөр Майдарын хийд	Баянтэрэм	Цагаан-овоо	1868
469	Бонгийн сүм	—	Бонгийн хоолой	1868
470	Цагаан чулууны сүм	—	Баянцагаан	1868
471	Хамжлагын сүм	Баянтэрэм	Цогт	1888
472	Хатавчийн сүм	Халзан	Хатавч	1914
473	Мандалын сүм	—	Мандал	1858
474	Мөнххааны хүрээ (далай вангийн өргөө)	Мөнх-хаан	Баясгалант	1666
475	Ламын бурхны хийд	—	Баян уул	1784
476	Баруун ганжуурын сүм	—	Далт	1725

№	Нэр	Сум	Газрын нэр	Байгуулагдсан он (ойролцоогоор)
477	Хоолойн худгийн сүм	—"	Хоолойн худаг	1823
478	Эрдэнэ уулын хийд	—"	Эрдэнэ уул	1790
479	Номон хааны хийд	—"		
480	Даяанчийн сүм		Сайнхан худаг	1715
481	Дөрвөлжин сүм	—"	Дунд сайхны дөрвөлж	1865
482	Ламтны хүрээ	Түвшинширээ	Лагт	1871
483	Ширээтийн сүм	Баяндэлгэр	Ширээт	
484	Бударгын сүм	—"	Бударга	
485	Өгөөмөрийн сүм	—"	Өгөөмөр	
486	Нарангийн хийд	—"	Наран	1873
487	Бөөрийн сүм	Асгат	Бөөр	1892
488	Авдарын сүм	—"	Авдарын гол	1818
489	Гунгийн сүм	Сүхбаатар	Мөөргөжих	1768
490	Хашаатын сүм	Сүхбаатар	Хашаат	
491	Хайластын сүм	—"	Хайласт	1768
492	Ламын хийд (Данай)	—"	Эрдэнэ овоо	1768
493	Хавхастайн сүм	—"	Хавхаст	1918
494	Арын нуурын сүм	—"	Арын нуур	1928
495	Егүүзрийн хийд	Эрдэнэ-цагаан	Чоно гол	
496	Овоот сүм	Дарьганга	Алтан овоо	
497	Рашаантын сүм	—"	Рашаант	
498	Молцогийн сүм	Наран	Молцого	1808
499	Сөдөтийн сүм	—"	Сөдот	1868
500	Гүнхудаг	—"	Гүн худаг	1868
501	Сайн худгийн хийд	—"	Сайн худаг	1868
502	Будангийн хийд	—"		
503	Их булгийн сүм	Онгон	Их булаг	1700
504	Дөрвөн худаг	—"	Дөрвөн худаг	
505	Байшинтын сүм	Хонгор	Байшинт	
506	Цагаан худгийн сүм	—"	Цагаан худаг	1780
507	Дэрсэн хашаатын хийд	—"		
508	Зотол сумын хийд	Зотол		
Дорноговь аймаг				
509	Зүүн Чойрын хийд	Сүмбэр	Зүүн Чойр	1708
510	Жанжин Чойр	—"	Оцол	1712
511	Алтат	—"	Алтат	
512	Хавцалын хийд	—"		
513	Баянбулагийн суурин хийд	Сүмбэр		
514	Лха бэйсийн хүрээ	—"		
515	Сээрийн	Даланжаргалан		
516	Цоорын (хонхор)	—"		
517	Дар эхийн	—"		
518	Цоорын хийд	Их хэт	Цоор	1867
519	Чойн хийд	—"		
520	Дэрсэн усны хийд	—"		
521	Нүдэнгийн гандан хийд	Айраг	Их ус	1828
522	Бага наранд (ламран)	—"	Сайхан хашаат	1808
523	Хондогийн хийд	Алтан ширээ	Дэрсэн булаг	
524	Цагаан дэлийн хийд	—"	Цагаандэл	
525	Зараагийн сүм	—"	Зараа	
526	Бударганы хийд	—"	Бударга	
527	Цагаан хадны хийд	—"	Цагаан хад	1756
528	Аварга гуулинтайн хийд	Дэлгэрэх	Аврага	1776
529	Чандманы хийд	—"		
530	Дэрсэн булангийн хийд	—"		
531	Хамрын хийд	Өргөн	Хамрын уул	
532	Модтын хийд	—"	Модот	
533	Алгийн хийд	—"	Алаг	
534	Булгийн хийд	—"	Зүүнбулаг	

№	Нэр	Сум	Газрын нэр	Байгуулагдсан он (ойролцоогоор)
535	Чойлингийн хийд	—	Хаалган уул	
536	Шарилын хийд	—	Шарилын уул	
537	Баянмөнхийн хийд	Өргөн	Баянмөнх	
538	Агуйтын хийд	—	Өргөний уул	
539	Холбоо хийд	—		
540	Хялганы хийд	—		
541	Дугантын сүм	Эрдэнэ	Дугантын хонхор	
542	Билүүтийн хийд	—		
543	Модны хийд	—		
544	Юншибуу хийд	—		
545	Бүрдийн сүм	—	Бүрд булаг	
546	Далайн хийд	—	Далайн хөдий	
547	Амгалантын хийд	Сайхандулаан	Уул бор цав	1911
548	Баян-овоогийн хийд	—	Баян-Овоо	1908
549	Олон хүрээ	—		
550	Өлгийн хийд	Мандах	Өлгий	1745
551	Уул гэгээний хийд	Уул	Уул гэгээн	1703
552	Дашчойнхорлин хийд	—		
553	Хоньчны хийд	—	Хоньч	1716
554	Ширэнгийн хийд	—		
555	Улаан-овоогийн хийд	Улаанбадрах	Элсэн цагаан овоо	1880
556	Цагаан-овоогийн хийд	—		
557	Рашаантын хийд	—		
558	Аргалантын хийд	Улаанбадрах		
559	Цувираа	Хөвсгөл	Цувираа	1865
560	Дэрсэн ус	—	Дэрсэн ус	1901
561	Бөөрийн хийд	—		
562	Задгайтын хийд	Хатанбулаг		
563	Хүрэндэл	—	Хүрэндэл	
564	Баян-овоо	Сулинхээр	Баян-Овоо	1800
565	Задгайт	—	Задгайт	1760
566	Толь	—	Толь	1800
567	Таван мод	—	Таван мод	1900
Дундговь аймаг				
568	Зүүн ганжуурын хийд	Говь-угтаал	Ганжуур	
569	Баруун цоргын хийд	Баянжаргалан	Цорго	
570	Уул манбэлийн хийд	—		
571	Тунгаадэчлин хийд	Өндөршил		
572	Дашчоймболин хийд	—		
573	Эрдэнэ баяны хийд	Өлзийт		
574	Борын хийд	—	Дарийн хяр	
575	Хар ноёны хийд	—	Бор овоо	
576	Далайн хийд	—	Хар ноён	
577	Олдохын хийд	Хулд	Далай	
578	Тавин жасын хийд	Гурвансайхан	Олдох	
579	Баруун ганжуурын хийд	—	Их газрын чулуун	
580	Нарангийн хийд	Сайн-цагаан	Гурван цагаан булаг	
581	Бэлийн хийд	Дэрэн	Наран	
582	Тэгшийн хийд	—	Бэл	
583	Дэлгэрийн Чойр хийд	Дэлгэрцогт	Тэгш	
584	Хурлын хийд	—		
585	Сододын сүм	—	Халтарын уул	
586	Дэлгэрийн чойр	—	Чулуун сөдөд	
587	Тэнхлэгийн хийд	Эрдэнэдалай	Дэлгэр уул	
588	Хадаасны хийд	—		
589	Сангийн далайн хийд	—		
590	Дугантын хийд	—	Сангийн далай	
591	Үнэстийн хийд	—	Дугант	
592	Цавчирын хийд	—	Цагаан-овоо	
593	Дэлгэрэхийн хийд	—	Цавчир	

№	Нэр	Сум	Газрын нэр	Байгуулагдсан он (ойролцоогоор)
594	Аман усны хийд	—,—		
595	Мэнгэтийн сүм	Луус	Мэнгэт	
596	Хэвтүүлийн хийд	—,—	Хэвтүүл	
597	Шувуутайн хийд	Луус	Шувуут	
598	Зодын хийд	Цагаан овоо		
599	Уннуултын хийд	—,—		
600	Цагаан эргийн хийд	Цагаандэлгэр	Цагаан-эрэг	1808
601	Гучтын жасын хийд	—,—	Цорго	
602	Талхын дуган	Дэлгэрхангай	Дэлгэрхангай	
603	Хушуу хийд	—,—	Хушуу	
604	Ариадийн хийд	—,—		
605	Ойчийн сүм	Сайхан овоо	Ойч	
606	Хутагт ламын хийд	—,—	Бор хонгор	
607	Хамба ламын хийд	—,—		
608	Төгрөгийн хийд	—,—	Төгрөг	
609	Дэлгэрэхийн хийд	—,—		
Өмнөговь аймаг				
610	Дөчдийн хийд	Манлай		1890
611	Цогцолын хийд	—,—		1790
612	Шүтээн хийд	Ханбогд	Шүтээн	1800
613	Цогцолын хийд	—,—	Дэрсэн ус	1700
614	Чойжидийн хийд	—,—		
615	Улаан сахиусын хийд	—,—	Цагаан-толгой	1900
616	Цагаан толгойн хийд	—,—	Хан уул	1800
617	Дэмчигийн хийд	—,—	Дэмчиг	1800
618	Агуйтын хийд	—,—	Агуйт	1900
619	Бага модны хийд	—,—	Бага мод	1830
620	Налахын хийд	Баян-овоо	Налах	1800
621	Энээлэхийн хийд	—,—		
622	Долоон сүмийн хийд	—,—	Долоо	1700
623	Рашаантын хийд	Номгон	Рашаант	1860
624	Ихэлцэгийн хийд	—,—	Эхэн цаг	1860
625	Сангийн далайн хийд	—,—	Сангийн далай	1700
626	Улаан эргийн хийд	—,—	Далай	1900
627	Урьд рашаантын хийд	—,—	Рашаант	1890
628	Булганы хүрээ	—,—		
629	Балгасын хийд	Даланзадгад	Балгас	1890
630	Таван ховоотын хийд	Ханхонгор	Ховоо	1910
631	Маанийн хийд	—,—	Маал	1870
632	Долоотын хийд	—,—		
633	Байшинтын хийд	—,—		
634	Сайн бичгийн хийд	Цогтцэций	Сайн бичигт	1700
635	Лүнгийн хийд	—,—	Лүн	1840
636	Ламын хийд	—,—		
637	Аврахын хийд	Цогт-Овоо	Аврах	1700
638	Түшээ гүний өргөө	—,—		
639	Шар хулстын хийд	Мандал-Овоо	Мандал-овоо	1910
640	Цагаан суврагын хийд	—,—	Ханын хэц	1890
641	Цагаан дэрсний хийд	Баян-далай	Цагаан дэрс	1910
642	Байшинтын хийд	—,—	Байшинт	1810
643	Цагаан суврагын хийд	Сэврээ	Цагаан суврага	1900
644	Дугантын голын сүм	—,—	Хсолт	1830
645	Овоотын хийд	Гурван-тэс	Овоот	1890
646	Уул жаргалантын хийд	Хүрмэн сум	Жаргалант	1800
647	Ганцагатын хийд	Ноён	Ганцагат	1900
648	Овоотын хийд	—,—		

№	Нэр	Сум	Газрын нэр	Байгуулагдсан он (ойролцоогоор)
Өвөрхангай аймаг				
649	Далай гүний хүрээ	Бүрд		1806
650	Харзтайн сүм	Баян-өндөр	Харзтайн гол	
651	Жанчивдаржаалин хийд	"	Харцага	1763
652	Есөн зүйлийн хүрээ	Зүйл	Зүйлийн хөндий	
653	Далай гүний хүрээ	"	Армөнх булаг	
654	Гашаантын сүм	Хужирт	Хужирт	
655	Өлзийт хүрээ	"		1808
656	Баруун хүрээ	"		
657	Төвхэн хийд	Бат-өлзий	Хужирт наран	1728
658	Лягтрууны рашаан сүм	"	Өвт нуруу	
659	Эрдэнэ зуу	Хар хорин	Орхон гол	1685
660	Зуугийн Ёнзон ламын хүрээ	"	"	
661	Ханбалууны сүм	"	Голын овоо	
662	Баруун хүрээ ноён	Шанх		1845
663	Санн хааны хүрээ	Уялга		1700
664	Ахайн хийд	"		
665	Хүйтэний сүм	Зүүнбаян-улаан	Тэмээчин булаг	1860
666	Дүгэр гэлэнгийн сүм	"	Баянзүрх	1880
667	Цээ гүний хүрээ	"	Хунгүйн мухар	
668	Лавран (бандит лам Таргат)	"	Эмтийн тал	
669	Арванхээрийн агь гүний хүрээ	"		1700
670	Хадатын өртөө сүм	"	Хадат	
671	Хан хөгшин хийд	"		
672	Өлзий хааны хүрээ	"		
673	Баруун хүрээ	Шанх		1677
674	Цагаан овооны өртөө сүм	Нарийн тээл	Цагаан овоо	1780
675	Гарьдын өртөө сүм	"	Гарьдын яргайт	1780
676	Зээрэнгийн сүм	Сант	Домбо зээрэн	1780
677	Цахирын хийд	"		1767
678	Үнэгтийн сүм	Баянгол	Үнэгтийн зэгст	1890
679	Онгийн өртөө сүм	"	Нарийн гол	1880
680	Баянгийн сүм	Гучин ус	Баянгийн ус	1905
681	Арвайн хүрээ	"		
682	Уушгийн сүм	Төгрөг	Зэгстэйн рашаан	1890
683	Ноён хутагтын сүм	Богд	Бага богд	1700
684	Илдэн бээлийн хүрээ	Өлзийт	Орхон голын эх	
685	Хүйтэнгийн хүрээ	Хайрхан дулаан		
Баянхонгор аймаг				
686	Наранхутагтын хийд	Гурван булаг	Сангийн далай	1800
687	Хар усны хийд	"	Хар ус	1790
688	Хадатын хүрээ	"	Бумбатын гол	1790
689	Билүүтийн хийд	"		
690	Цэцэн гүний хүрээ	"		
691	Заг голын хийд	Заг		1804
692	Байдрагийн хүрээ	Жаргалант	Байдраг гол	1710
693	Дархан гүний хүрээ	Галуут	Ар тээл	1860
694	Дашдоо гүний хүрээ	"	Баянхонгор уул	1700
695	Номин хаан гэгээний хийд	"	Цагаан туруутын гол	1670
696	Дайчин вангийн хүрээ	"	Түйн гол	1900
697	Дашгомбын хойт хийд	Эрдэнэ цогт	Улаандаваа	1756
698	Даяны хүрээ	"		1680
699	Дунд хүрээ	"		1780
700	Урьд хүрээ	Баян-хонгор		1836
701	Ламын гэгээний хийд	"		1650
702	Өртөөний дуган	Өлзийт	Хөшөөт шаргалжуут	1700
703	Төгсбуянтын хүрээ	"	Хөх толгой	1800
704	Билүүтийн хүрээ	Баянбүрд	Хөх толгой	1790
705	Наран хутагтын хийд	Бууцагаан	Билүүт	1734
706	Баруун хүрээ	Баянбулаг	Сангийн далай	1734
707	Бор гэгээний хийд	"		
708	Өвөржаргалантын хийд	"		1929
		Өвөржаргалант		

№	Нэр	Сум	Газрын нэр	Байгуулагдсан он (ойролцоогоор)
709	Амарбуянтын хийд	Баян-Өндөр	Гэцэгний нуруу	1750
710	Жаргалантын хийд	Баянцагаан		
Говь-алтай аймаг				
711	Зүйлийн хүрээ	Төнхил	Хайрцагийн гол	1763
712	Дагины хүрээ	—"		
713	Тамчийн хүрээ	—"		
714	Могойн хүрээ	Баян-уул		
715	Жаргалант сумын Хасагтын арын хүрээ	Жаргалант		
716	Гүн ламын хүрээ	—"		
717	Вандандашлин хүрээ	—"		
718	Хасаг жаргалантын арын хүрээ	—"		
719	Батхайрхан хүрээ	Шарга		
720	Шаргалт хүрээ	—"		
721	Дашчойлин хүрээ	Тайшир	1767	
722	Хонгорын хүрээ	—"		
723	Хантайширын хүрээ	Түмэн		
724	Хамба гэгээний сүм	Халиун		
725	Хүрхрээ голын хийд	Чандмань		1840
726	Өлзийт булагийн хийд	—"		
727	Номин хааны хүрээ	Бигэр		
728	Баруунбуурлын хүрээ	—"		
729	Бигэр хааны хүрээ	—"		
730	Сангийн далайн хүрээ	Эрдэнэ		
731	Хайрцагны хүрээ (эрэндоо засгийн)	—"		
732	Төгрөгийн хүрээ	Цогт		
733	Чихтийн хүрээ	Цогт		
734	Жимсийн хүрээ	Алтай		
735	Сутайн хүрээ	Дарви	1867	

² Энэ жагсаалтыг архивын материал дээр тулгуурласнаас гадна Гандан хүрээнд олон аймгуудаас шавилан суугчид, эрт дээр үед олон газрын (аймаг, хушуу шавь) хүрээ хийдүүдээр хэрэн явж байсан хүмүүстэй Булган, Сэлэнгэ, Улаанбаатар хотоор сурвалжлан уулзаж, хаа ямар хийд хүрээ байсныг тодотгоход чухал мэдээ баримтыг цуглуулан, зарим эрдэмтэн мэргэн багш нарын урьд өмнө ном сударт бичиж тэмдэглэсэн зүйлүүдийг үндэс болгов.

³ Хүрээ хийдүүдийн нэр ба оршиж байсан газрын нэр, байгуулагдсан оныг түүхийн баримт материалаас авч, сумын нэрийг 1937 оны үед нэрлэж байсан нэрээр нь авлаа.

⁴ Жалгын хурал, сүм, дуган, жас, дацан нэг бүрийг нарийвчлан судлан үзэж дээрх томоохон хүрээ, хийдүүдийн дээр нэмбэл манай орны дотор байсан хүрээ, хийдүүдийн жалгын хурал, сүм, дуган, жас дацангууд бүгд 950—1000-аад байсан боловч бид энэ жагсаалтад зөвхөн байнгын хуралтай байсан жалгын хурал, сүм, дуган, жас дацангуудыг авч цагийн хуралтай жалгын хурал, жас, сүм дуган, дацангуудыг эс оруулав.